

TIZONI TO HLAWULEKA TA IKHONOMI (SEZ)

Xana i yini Leswintshwa?

- **21 Nyenyankulu 2018 - 2018 xitiviso xa Mpimanyeto**
Holobye wa Timali u fanela ku pasisa tizoni to hlawuleka ta ikhonomi eka vevukiso wa xibalo. Vuxokoxko byo tala byi ta endliwa byi kumeka.

Xana i yini Tizoni to Hlawuleka ta Ikhonomi (tiSEZ)

Tizoni to Hlawuleka ta Ikhonomi (tiSEZ) laha Afrika-Dzonga i tindzhawu leti hlawuriweke ta tiko leti vekerikeke mingingiriko yo karhi leyi kongomisiweke eka ku ndlandlamuxa nkulo wa ikhonomi ya tiko no rhumela tinhundzu ematikwenimambe hi ku tirhisa matshalatshala yo seketela ku koka rinoko ra vuvekisi bya laha kaya na bya le matikwenimambe na thekinoloji.

Swigava swa tiSEZ leswi nga hlawuriwaka tano hi [Holobye wa Mabindzu na Vumaki](#) swi nga katsa:

- Tindzhawu leti pfumalaka milawu;
- Tizoni to Hlayisela Nhundzu (tiFTZ);
- Tizoni ta Nhluvukiso wa Vumaki (tiIDZ); na
- Tizoni ta Nhluvukiso Sekithara (tiSDZ)

Cinco wa tiIDZ ta sweswi

Hi ku ya hi swipimelo swa cinco swa Xiyenge xa 39 swa Nawu wa SEZ, tiIDZ hinkwato leti tirhaka ku nga si fika ti 9 Nyenyenyani 2016 hi nawu ti ta cincwi ti va tiSEZ. Mutirhisi wa IDZ u fanele a tiyisisa leswaku IDZ yi fambisa na rimba leri lawulaka tiSEZ hi ku ya hi Nawu wa SEZ, 2014, eka malembe yanharhu (3) yo masungulo ya Nawu wa SEZ, 2014.

Tindzhawu leti lawuriwaka hi Khasitomo

SEZ kumbe xiphemu xin'wana na xin'wana kwalaho xi nga hlawuriwa tanihi ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo. Ku nga ha va na ndzhawu yo tlula yin'we (1) leyi lawuriwaka hi Khasitomo eka SEZ yin'we. Ku na tindzhawu leti lawuriwaka hi Khasitomo ku fikela laha mingingiriko yi lavaka ntsariso no nyikiwa layisense hi ku ya hi Nawu wa Khasitomo na Ekisayizi, 1964 naswona i tindzhawu ntsena laha mingingiriko leyi yi nga ta endliwa no lawuriwa hi Khasitomo. Mabindzu ya ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo i miako leyi kumekaka eka ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo laha mingingiriko leyi lavaka ntsariso no nyikiwa layisense hi Khasitomo yi endliwaka no lawuriwa hi Khasitomo.

Ntsariso wa SEZ no layisensiwa ka SEZ

Ku kuma swo tala eka ntsariso wa SEZ kumbe ku nyikiwa layisense eka Mabindzu ya ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo, [tlilika laha](#).

Swipimelo swa mihunguto

- Tinhundzu ta nhlamuselo yin'wana na yin'wana leti tundziweke hi Bindzu leri tsarisiweke ra ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo ku ya eka ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo ti nga tundziwa ehansi ka ayitheme ya hunguto 498.01.
- Tinhundzu ta nhlamuselo yin'wana na yin'wana leti tundziweke mutirhisi wa SEZ loyi a tsarisiweke ku ti tirhisa eka ku aka no hlayisa switirhisiwa swa ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo eka SEZ ti nga tundziwa ehansi ka ayitheme ya hunguto 498.02. Switirhisiwa swi pimeriwile eka tielememte ta masungulo ta miako leti nga simekiwa nkarhi hinkwawo eka ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo, xik. nkululo, gezi, magondzo, mabuloho na miako.
- Tinhundzu ti nga ha ngenisiwa ehansi ka ayitheme yin'wana na yin'wana ya hunguto ya Xedulu 3 hi Bindzu ra ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo tanihilaha swi hlamuseriweke ha kona eka nawu 21A.01 na ntsariso hi ku ya hi ayitheme yaleyo, loko ku ve hi ku:
 - Bindzu leri tsarisiweke ra ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo ri landzelerisa:
 - Tinotsi tin'wana na tin'wana eka ayitheme yaleyo;

- Tinotsi ta Xedulu 3; na
- Xiyenge xa 75; na
- VAT yi hakeriwa eka tinhundzu leti tundziwaka hi Bindzu leri tsarisiweke ra ndzhawu leyi lawuriwaka hi Khasitomo ehansi ka ayitheme yin'wana na yin'wana eka Xedulu 3. Ku tivisa tinhundzu na vukorhokeri lebyi nyikiweke, u nga tata fomo ya [VAT267 - Declaration in respect of supply of goods or services to or from a CCA or an SEZ - External \(Form\)](#) kumbe ku kuma vuxokoxoko byo tala, languta [webupheji ya VAT](#) ya hina.